

απόψεις

Η λήξη των μνημονίων και η επόμενη μέρα

Η 20η Αυγούστου 2018 είναι η ημέρα που σηματοδοτήθηκε ως η ημέρα εξόδου της Ελλάδας από τα διαδοχικά προγράμματα οικονομικής της ενίσχυσης.

Η σημερινή ημέρα βρίσκει τη χώρα με αποθέματα ασφαλείας, ικανά να χρηματοδοτήσουν δαπάνες της για κάποιο χρονικό διάστημα, δύο-τριών ετών και χωρίς άμεση επιτακτική ανάγκη να προσφύγει σε εξωτερικό δανεισμό με πιθανόν δυσμενείς όρους. Την βρίσκει ακόμη με ενισχυμένες τις κεφαλαιακές δομές των τραπεζών της, μετά από δύο επώδυνες ανακεφαλαιοποιήσεις. Την βρίσκει και με κάποια ισχυροποίηση του κοινωνικού ασφαλιστικού της συστήματος. Επίσης, πλέον έχουν διευρυνθεί οι κλειστές αγορές αγαθών και υπηρεσιών και έχουν ενισχυθεί οι εξαγωγές και οι ξένες άμεσες επενδύσεις.

Παράλληλα και με δεδομένο ότι η χώρα δεν έχει πτωχεύσει, ούτε και ο πληθωρισμός και η συναλλαγματική ισοτιμία του νομίσματός της μεταβάλλονται άτακτα και καθώς έχουν τεθεί υπό έλεγχο τα δίδυμα ελλείμματα (έλλειμμα γενικής κυβέρνησης και έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών), υπάρχουν αρκετά στοιχεία για να αποτιμηθεί με θετικό πρόσημο η σημερινή ημέρα.

Συγχρόνως, όμως, η σημερινή ημέρα εξακολουθεί να μας βρίσκει με μειωμένη την ιδιωτική κατανάλωση, με αρνητικό ισοζύγιο γεννήσεων-θανάτων και με προβληματικό ισοζύγιο εργαζομένων και συνταξιούχων (3,7 εκ. εργαζόμενοι / 2,7 εκ. συνταξιούχοι). Περαιτέρω η σημερινή ημέρα μας βρίσκει με διευρυμένες τις ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο, τα ασφαλιστικά ταμεία και τις τράπεζες, οφειλές που ξεπερνούν συνολικά τα 230 δις ευρώ. Μας βρίσκει ακόμη με επιβαρύνσεις φορολογικές και ασφαλιστικές που αντιστοιχούν στα υψηλότερα επίπεδα της τελευταίας δεκαετίας. Ενώ, την ίδια στιγμή, μας βρίσκει με ΑΕΠ 177,7 δις ευρώ στο τέλος του 2017, έναντι ποσού 242 δις ευρώ στο τέλος του 2008. Ακόμη και αν πετυχαίναμε ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης άνω του 2%, θα χρειαζόμασταν πάνω από μια δεκαετία για να αυξηθεί το ΑΕΠ στα προ της κρίσης (2008) επίπεδα. Δεν θα πρέπει, άλλωστε, να μας διαφεύγει το γεγονός ότι ακόμη και σήμερα και παρά την κεφα-

λαιακή τους ενίσχυση, οι τράπεζες δεν χρηματοδοτούν ικανοποιητικά την ιδιωτική οικονομία, με περαιτέρω συνέπεια ο ρυθμός χρηματοδότησης των εγχώριων ιδιωτικών επενδύσεων να παραμένει αρνητικός.

Περαιτέρω, οι επιπτώσεις από τη μακροχρόνια ύφεση στο ανθρώπινο δυναμικό της χώρας παραμένουν εξαιρετικά επώδυνες. Εκτός από το γεγονός της μετανάστευσης στο εξωτερικό του πολύτιμου και ιδιαίτερα αξιόλογου επιστημονικού μας δυναμικού (brain drain), ο αριθμός των απασχολούμενων στο τέλος του 2017 ήταν 3.752 εκ. άτομα έναντι 4.510 εκ. ατόμων στο τέλος του 2008, με το χαμηλότερο νούμερο να σχηματίζεται το 2013 (3.513 εκ.). Παρά το γεγονός ότι το ποσοστό της ανεργίας βαίνει κατ' έτος μειούμενο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι πάντως το 2017 έκλεισε με την ανεργία στο υψηλότερο ποσοστό 21,5% (1.024 εκ. άνεργοι). Ενώ, και οι αμοιβές ανά μισθωτό εξακολουθούν να καταγράφουν ετήσια μείωση.

Τι δείχνουν λοιπόν τα στοιχεία κατά την ημέρα εξόδου, από τα διαδοχικά επώδυνα προγράμματα σταθεροποίησης της οικονομίας; Δείχνουν ότι η χώρα απέφυγε την καταστροφική σύγκρουση με τα βράχια. Όμως, η αποφυγή αυτή είχε κόστος, κόστος που σήμερα όχι μόνο δεν περιορίσθηκε, αλλά αντίθετα θα συνεχίσει για πολλά χρόνια να είναι μέρος της οικονομικής μας ζωής. Δείχνουν, ακόμη, τα στοιχεία ότι στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας, ενώ οι συντεχνιακές και πελατειακές δομές ανάπτυξης της οικονομίας μας δεν ήταν βιώσιμες, συνεχίζουμε σε σημαντικό βαθμό ως πολίτες και ως κράτος να τις διατηρούμε και να τις επιλέγουμε. Κυρίως, όμως, τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι δεν θα μπορούσαμε να ξεπεράσουμε τον κίνδυνο οριστικά, αν οι ίδιοι δεν αποφασίσουμε την προσαρμογή μας στις διεθνείς συνθήκες, με τη συνέχιση αναγκαίων δομικών τομών, ώστε να απομακρυνθούμε από το υπερτροφικό δημόσιο τομέα και να επικεντρωθούμε στην υγιή οικονομική ανάπτυξη, μακριά από πελατειακά και συντεχνιακά περιβάλλοντα.

Η επόμενη ημέρα είναι εδώ και στο χέρι μας είναι να την εκμεταλλευτούμε.

Ασπασία Μάλλιου

Παρακαλούμε τους συνδρομητές μας να φροντίσουν την εξόφληση των συνδρομών τους